

Процедурний Регламент щодо відбору, здійснення спостереження, атестації та ротації Спостерігачів арбітражу ФФУ

Спостерігач арбітражу матчу є офіційним представником ФФУ, на якого покладені обов'язки з оцінки якості арбітражу матчів Всеукраїнських змагань з футболу на основі безпосереднього візуального спостереження за діями арбітра, асистентів арбітра і четвертого арбітра протягом усього часу матчу, а також контролю всіх подій та інцидентів, що мали місце в матчі, при дотриманні принципів чесності, об'єктивності і справедливості.

У відповідності до Статуту ФФУ Комітет арбітрів (далі КА ФФУ) на початку календарного року, інформує Виконком Федерації футболу України про склад списків Спостерігачів арбітражу Всеукраїнських змагань з футболу (чемпіонатів та Кубка України з футболу серед професіональних клубів (команд), складений та затверджений КА ФФУ на поточний календарний рік.

Комітети арбітрів регіональних федерацій футболу (далі КА РФФ) до 20 грудня поточного року надають для розгляду КА ФФУ списки кандидатів Спостерігачів арбітражу на наступний календарний рік, які будуть залучатися до проведення матчів аматорських та дитячо-юнацьких Всеукраїнських змагань з футболу, а також Спостерігачів, які вперше можуть залучатися до проведення змагань Другої ліги ПФЛ.

Згідно п.п.5.4;5.6;5.7;5.9;5.13, ст.V «Регламенту Комітету арбітрів ФФУ» КА ФФУ визначає наступне:

До Списку Спостерігачів арбітражу КА ФФУ, які залучаються до проведення Всеукраїнських змагань з футболу, повинні входити виключно арбітри, асистенти арбітра (далі спостерігачі), які мали досвід арбітражу змагань, мінімум 10 років.

Віковий ценз Спостерігачів складає:	
для спостерігачів змагань ДЮФЛ України	– без обмежень;
для спостерігачів змагань аматорських команд	– максимум 55 років, включно;
для спостерігачів змагань жіночих команд	– максимум 70 років, включно;
для спостерігачів Другої ліги ПФЛ	– максимум 60 років, включно;
для спостерігачів Першої ліги ПФЛ	– максимум 65 років, включно;
для спостерігачів Прем'єр ліги	– максимум 70 років, включно;
для спостерігачів змагань ветеранів	– без обмежень.

Вік Спостерігачів арбітражу Всеукраїнських змагань з футболу, які вперше можуть залучатися до проведення матчів за участю професіональних команд, має бути максимум 50 років.

Максимальний строк проведення матчів Спостерігачем арбітражу відповідної Ліги не може перевищувати:

- Друга ліга ПФЛ – максимум **5 років**;
- Перша ліга ПФЛ (молодіжна першість ПЛ) – максимум **8 років**;
- Прем'єр – ліга – максимум **10 років**.

(виняток щодо строку проведення спостереження арбітражу матчів Прем'єр-ліги може надаватись спостерігачам, що залучається до спостереження Міжнародних змагань, але за віком максимум 70 років).

У відповідності до Статуту ФФУ остаточне рішення з цих питань належить виключно КА ФФУ.

Арбітри міжнародної категорії, а також арбітри Прем'єр - ліги (які провели щонайменш 20 матчів УПЛ та не мали суттєвих зауважень), по завершенню своєї кар'єри можуть звернутись до КА ФФУ з клопотанням про включення їх до Списку Спостерігачів Всеукраїнських змагань серед професіональних команд, яке буде розглянуто КА ФФУ та, стосовно нього, буде ухвалено відповідне беззаперечне рішення.

Спостерігач оцінює дії арбітрів в об'єктивній, незалежній та нейтральній манері. Він враховує лише ті факти, що бачить сам, і не піддається впливу третіх осіб.

Спостерігач виконує наступні обов'язки:

- супроводжує арбітрів;
- стежить за тим, щоб арбітри не відвідували ніяких прес-конференцій і не мали контактів із представниками ЗМІ;
- нагадує арбітрам про ввічливу, але тверду відмову від надмірних проявів гостинності;
- нагадує арбітрам про відмову від будь-яких подарунків, вартість і характер яких не є символічними;
- надає арбітрам будь-яку організаційну допомогу на їхнє прохання;
- допомагає арбітрам при заповненні Рапорту, перевіряючи дані про вилучення, попередження або інші інциденти;
- обговорює арбітраж матчу з арбітрами, оцінює дії всіх чотирьох арбітрів, даючи їм поради для удосконалювання арбітражу у майбутньому;
- за відсутності на матчі делегата спостерігач арбітражу може виконувати обов'язки делегата при визначені цієї норми відповідними регламентними документами.

Спостерігач, як правило, не повинен входити до роздягалень арбітрів під час перерви між першим та другим таймом, за виключенням тих випадків, коли для цього існують надзвичайно серйозні підстави.

Після матчу спостерігач арбітражу повинен проаналізувати разом з арбітрами їхні дії в спокійній сприятливій обстановці. У процесі аналізу спостерігач повинен зазначити позитивні і негативні аспекти діяльності арбітрів, які він потім зазначить у своєму Рапорті, де повинен дати КА ФФУ конкретне і точне уявлення про дії арбітра в проведеному матчі за відповідними критеріями. Немає необхідності під час дискусії повідомляти оцінки арбітрам.

Спостерігач арбітражу повинен дотримуватись виданих ФІФА Правил гри та діючих інструкцій, Регламентів змагань і директивних документів, Адміністрації ФФУ, КА ФФУ, ОПФКУ «Прем'єр - ліга» та ПФЛ.

При виконанні своїх обов'язків спостерігач повинен поводитися професійно, не повинен приймати подарунки від клубів, команд та арбітрів (окрім сувенірів, вартість яких є чисто символічною).

Спостерігач арбітражу повинен утримуватися від висловлювань від імені ФФУ і від будь-яких дій, що суперечать інтересам ФФУ. Він несе відповідальність за будь-яку інформацію надану ним, що з'являється в засобах масової інформації.

Спостерігач арбітражу повинен проінформувати ФФУ про будь-які зв'язки, що можуть виникнути між ним і клубами – учасниками всеукраїнських змагань, зокрема зв'язки фінансового або сімейного характеру.

Під час і після виконання своєї місії спостерігач арбітражу повинен захищати інтереси ФФУ і не повинен використовувати або приховувати конфіденційну інформацію, отриману в результаті виконання його місії або обов'язків.

Зміст, який буде викладено у Рапорті спостерігача, варто доводити виключно до відома арбітрів матчу (без повідомлення оцінки) та КА ФФУ.

Спостерігач арбітражу повинен дотримуватися вказівок і застосовувати розроблені КА ФФУ критерії оцінки, що містяться в цьому документі.

Оцінка дій арбітрів і асистентів арбітра на матчах Всеукраїнських змагань передбачає наступні цілі:

- дати арбітрам пораду, як вони можуть удосконалювати свої професійні дії;
- забезпечити об'єктивне і послідовне тлумачення Правил гри;
- оцінювати професійні дії арбітрів;
- розпізнавати молодих талановитих арбітрів у різних регіонах країни;
- класифікувати арбітрів та допомогти КА призначати їх на матчі Всеукраїнських змагань відповідно до їх рейтингу та рівню арбітражу.

Рапорт спостерігача також передбачає наступне:

- забезпечення об'єктивної оцінки за дії арбітрів щодо різних ігрових ситуацій;
- оцінити дії арбітра, асистентів арбітра і четвертого арбітра з точністю до десятих бала.

Згідно вимог Конвенції УЄФА щодо відбору та підтримки спостерігачів арбітражу, з метою подальшого зростання якості спостереження арбітражу та визначення висококваліфікованих спостерігачів для проведення спостереження арбітражу матчів Всеукраїнських змагань з футболу, а також здійснення постійного контролю за практичним арбітражем, створення професійної конкуренції серед спостерігачів, КА ФФУ визначає головні напрямки роботи щодо оцінки діяльності спостерігачів:

1. ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИПРАВЛЕННЯ ПРИПУЩЕНИХ ПОМИЛОК ПРИ ОЦІНЦІ ЯКОСТІ АРБІТРАЖУ МАТЧІВ СПОСТЕРІГАЧАМИ.

При припущенні помилкових рішень щодо оцінок за арбітраж матчів КА ФФУ може переглядати та скорегувати оцінку, виставлену Спостерігачем, лише за умови виявлення очевидних розбіжностей та/або невідповідностей між змістом

тексту рапорту та оцінкою, що була виставлена Спостерігачем, але, в будь-якому випадку, діапазон корегування оцінки має бути в межах максимум **0,5 бала** відносно оцінки Спостерігача арбітражу.

Перш за все КА при перегляді та корегуванні оцінки, виставленої Спостерігачем за проведення арбітражу матчів серед професіональних команд (чемпіонатів Прем'єр-ліги, Першої та Другої ліг ПФЛ), має певні повноваження та право використовувати різноманітні засоби, які забезпечують КА ФФУ техніко-документальні підстави для здійснення такого корегування (DVD, записи та перегляд телевізійних відеоповторів та інші відео-матеріали матчів).

В тому випадку, якщо здійснюється корегування, остаточної оцінки якості арбітражу Арбітрам або Асистентам, вважається оцінка, зазначена у відповідному протоколі, підписаному членами КА ФФУ, після чого вона вноситься до рейтингового реєстру відповідної категорії арбітрів. В тому випадку, якщо оцінка, виставлена Спостерігачем була скорегована та змінена (це вважається зауваженням або суттєвим зауваженням), КА ФФУ сповіщає йому про відповідні недоліки у листі-запереченні.

2. НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ЗА ЯКІСТЬ СПОСТЕРЕЖЕННЯ АРБІТРАЖУ ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ЗМАГАНЬ ТА ОФОРМЛЕННЯ РАПОРТУ СПОСТЕРІГАЧА.

Після завершення відповідної частини змагань, проводиться аналіз практичної діяльності Спостерігачів та вираховується середній бал із загальної суми балів отриманих за якість спостереження кожного проведеного матчу та заповнення рапорту:

2.1 - 8.3 - 8.5 - без зауважень, (оцінка якості спостереження, що відповідає вимогам методичних рекомендацій та заповнення рапорту спостерігача, який в повному обсязі відображає перебіг подій на полі та обґрунтовує дії арбітрів при визначені оцінки).

2.2 - 8.0 - 8.2 - за незначні зауваження (помилки), (оцінка якості спостереження, яка в цілому відповідає вимогам методичних рекомендацій та несуттєво впливають на визначену оцінку або несуттєві записи, які при заповненні рапорту спостереження не в повному обсязі відображають перебіг подій на полі та не обґрунтовують дії арбітрів при визначені оцінки).

2.3 - 7.6 - 7.9 - з зауваженнями (помилками), (оцінка за низьку якість спостереження, в наслідок якого оцінка виставлена арбітрам/асистентам підлягає корегуванню Комітетом арбітрів максимум **0.5 бала**, оцінка, яка в деяких епізодах не відповідає методичним рекомендаціям і змінює визначення остаточної оцінки арбітрам/асистентам або важливі записи при заповненні рапорту спостерігача, які в деяких епізодах не відображають перебіг подій на полі та обґрунтування діям арбітрів при визначені оцінки).

2.4 - 7.4 - 7.5 - з суттєвими зауваженнями (помилками), (оцінка за дуже низьку якість спостереження, в наслідок якого оцінка виставлена арбітрам/асистентам підлягає корегуванню, в межах більше за **0.5 бала**, оцінка, яка взагалі не відображає перебіг подій на полі та не відповідає методичним рекомендаціям і значно змінює визначення остаточної оцінки за арбітраж або дуже важливі записи при заповненні рапорту спостерігача не характеризують дії арбітрів та методичний супровід обґрунтування оцінки, ця оцінка не враховується при загальній рейтинговій атестації якості арбітражу арбітра/асистента).

Всі випадки корегування оцінки виставленої спостерігачем за арбітраж

та невідповідності записів при оформленні Рапорту спостерігача враховуються, як в стону збільшення так і в сторону зменшення оцінки якості спостереження.

3. Педагогічне тестування з Правил гри та методики оцінювання арбітражу Всеукраїнських змагань з футболу:

За результатами проходження атестації з теоретичної підготовки (два етапи, перед початком чемпіонатів та весняної частини змагань) кожен кандидат в спостерігачі ФФУ отримує відповідну суму балів:

- атестований (дуже добре) – **8.3 - 8.5;**
- атестований (добре) – **8.0 - 8.2;**
- атестований (задовільно) – **7.5 - 7.9;**
- не атестований – **0 балів.**

Остаточна рейтингова оцінка діяльності спостерігачів, що виставляється КА ФФУ Спостерігачем за практичне спостереження арбітражу матчів, визначається наступним чином:

- середнє арифметичне оцінок, що виставляються після ознайомлення із кожним складеним рапортом;
- результати педагогічного тестування з правил гри та методики оцінювання арбітражу;
- середнє арифметичне, що виводиться на підставі оцінок, отриманих Спостерігачем від члена КА в наслідок спільного перегляду матчів (оцінка роботи спостерігача враховує також його бесіду із арбітрами та асистентами при підведенні підсумків арбітражу після матчу).

Задля визначення остаточної рейтингової оцінки, необхідно скласти показники трьох вище зазначених середніх арифметичних та поділити на три.

4. Оцінка діяльності, атестація та ротація Спостерігачів між лігами:

КА ФФУ по завершенню осінньої та весняної частини змагань, проводить атестацію відповідної категорії фахівців, яку проходять всі спостерігачі, що приймали участь в спостереженні арбітражу Всеукраїнських змагань з футболу відповідної категорії.

Під атестацією слід розуміти загальний висновок КА ФФУ, в якому враховуються наступні критерії:

- рейтинг якості спостереження (складений на основі виставлених оцінок за якість арбітражу та заповнення рапорту спостерігача);
- результати педагогічного тестування з теоретичної підготовки;
- професіональні якості спостерігача (стабільність у підготовці та стаж спостереження арбітражу відповідної ліги);
- дотримання загальноприйнятих правил поведінки, а також інші матеріали, що є в розпорядженні КА ФФУ;
- строк проведення спостереження арбітражу матчів відповідної ліги;
- віковий ценз.

Ротація Спостерігачів проводиться за підсумками загальної атестації по завершенню поточного календарного року. Спостерігачі, які мають кращі показники з атестації проведення спостереження арбітражу Всеукраїнських змагань з футболу, за підсумками поточного календарного року, складають списки Спостерігачів Прем'єр, першої, другої ліг, аматорських та дитячо-юнацьких

Всеукраїнських змагань з футболу (провідні фахівці Першої та Другої ліги ПФЛ залучаються до менторських програм з підготовки молодих арбітрів).

Для оптимального завантаження та якісного проведення Всеукраїнських змагань з футболу серед професіональних команд, на початок поточного календарного року, визначається наступний кількісний склад Спостерігачів:

Прем'єр – ліга – мінімум	18 осіб;
Перша ліга ПФЛ (молодіжна першість ПЛ) – мінімум	24 особи;
Друга ліга ПФЛ – мінімум	32 особи.

Спостерігачі, які мають кращі показники при загальній атестації підвищуються в класі.

Спостерігачі, які мають низькі показники при загальній атестації або суттєві зауваження переводяться до групи Спостерігачів відповідної регіональної федерації футболу (далі РФФ) та/або виключаються зі списку Спостерігачів Всеукраїнських змагань з футболу

Примітка: При ротатії Спостерігачів із ліги в лігу, після завершення поточного календарного року, по-перше, враховується кількість команд-учасниць відповідних ліг та/або Спостерігачів, які завершують свою діяльність відповідно до вікового цензу та строку спостереження арбітражу матчів відповідної ліги.

Для оптимального завантаження та якісного проведення Всеукраїнських змагань з футболу ПРЕМ'ЄР–ЛІГИ визначається загальна кількість Спостерігачів - мінімум 18 осіб:

Спостерігачі Прем'єр - ліги (мінімум 2 особи), які в осінній або весняній частині змагань мали низькі рейтингові показники якості спостереження арбітражу або суттєві зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів, переводяться до групи Спостерігачів регіональної ФФ та не залучаються до проведення матчів Всеукраїнських змагань з футболу.

Поповнення списків (мінімум 2 особи), відбувається за рахунок Спостерігачів, які мають найкращі показники в Першій лізі за підсумками загальної атестації (мінімум 2 особи). При певних обставинах інші Спостерігачі Першої ліги ПФЛ, згідно результатів атестації доповнюють кількісний склад Спостерігачів, Прем'єр – ліги, загальна кількість повинна бути мінімум **18 осіб**, перед початком весняної частини змагань.

При рівних рейтингових показниках якості спостереження арбітражу перевага надається:

- при переведенні до групи Спостерігачів відповідної РФФ та/або вибувають зі списку Спостерігачів Всеукраїнських змагань з футболу, Спостерігачі, які є молодші за віком.

До проведення спостереження арбітражу змагань Прем'єр-ліги не залучаються Спостерігачі, що проводили матчі Прем'єр-ліги протягом **десяти** років (незалежно від віку).

Для оптимального завантаження та якісного проведення Всеукраїнських змагань з футболу ПЕРШОЇ ЛІГИ ПФЛ визначається загальна кількість Спостерігачів - мінімум 24 особи:

Спостерігачі Першої ліги ПФЛ (мінімум 2 особи), які у поточному календарному році мали найвищі рейтингові показники якості спостереження арбітражу та відповідають вимогам спостереження арбітражу матчів Прем'єр-ліги підвищуються у класі та переходять до групи Спостерігачів Прем'єр - ліги.

Спостерігачі Першої ліги ПФЛ (мінімум 2 особи), які у поточному календарному році мали низькі рейтингові показники якості спостереження арбітражу або суттєві зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів, переводяться до групи Спостерігачів РФФ та не залучаються до проведення матчів Всеукраїнських змагань з футболу.

При рівних рейтингових показниках якості спостереження арбітражу перевага надається:

- при підвищенні в класі Спостерігачам, які є старші за віком;
- при переведенні до групи Спостерігачів відповідної РФФ та/або вибувають зі списку Спостерігачів Всеукраїнських змагань з футболу, Спостерігачі, які є молодші за віком.

При певних обставинах найкращі Спостерігачі Другої ліги ПФЛ згідно результатів загальної атестації (мінімум 2 особи) доповнюють кількісний склад Спостерігачів Першої ліги ПФЛ, загальна кількість повинна бути мінімум 24 особи, перед початком весняної частини змагань.

До проведення спостереження арбітражу змагань Першої ліги ПФЛ не залучаються Спостерігачі, що проводили матчі Першої ліги ПФЛ та протягом **восьми** років (незалежно від віку) не підвищилися у класі.

Для оптимального завантаження та якісного проведення Всеукраїнських змагань з футболу ДРУГОЇ ЛІГИ ПФЛ визначається загальна кількість Спостерігачів – мінімум 32 осіб:

Спостерігачі Другої ліги ПФЛ (мінімум 2 особи), які у поточному календарному році мали найвищі рейтингові показники якості спостереження арбітражу та відповідають рівню спостереження арбітражу матчів Першої ліги ПФЛ, підвищуються у класі та переходять до групи Спостерігачів Першої ліги ПФЛ.

Спостерігачі Другої ліги ПФЛ (мінімум 2 особи), які у поточному календарному році мали низькі рейтингові показники якості спостереження арбітражу або суттєві зауваження з атестації, або порушення дисциплінарного характеру при проведенні матчів, переводяться до групи Спостерігачів відповідної РФФ та не залучаються до проведення матчів Всеукраїнських змагань з футболу.

При рівних рейтингових показниках якості спостереження арбітражу перевага надається:

- при підвищенні в класі Спостерігачам, які є старші за віком.
- при переведенні до групи Спостерігачів відповідної РФФ та/або вибувають зі списку Спостерігачів Всеукраїнських змагань з футболу, Спостерігачі, які є молодші за віком.

При певних обставинах найкращі Спостерігачі аматорської ліги (мінімум 2 особи) згідно результатів атестації доповнюють кількісний склад Спостерігачів Другої ліги ПФЛ, загальна кількість повинна бути мінімум 32 особи, перед початком весняної

частини змагань.

До проведення спостереження арбітражу змагань Другої ліги не залучаються Спостерігачі, що проводили матчі Другої ліги ПФЛ та протягом **п'яти** років (незалежно від віку) не підвищилися у класі.

Для оптимального завантаження та якісного проведення Всеукраїнських змагань з футболу серед аматорських команд визначається загальна кількість Спостерігачів - мінімум 32 особи:

Спостерігачі, які вперше залучаються до проведення спостереження арбітражу матчів Всеукраїнських аматорських змагань, повинні мати:

- високий рівень професійної підготовки (стаж арбітражу);
- проведення спостереження арбітражу матчів регіональних та дитячо-юнацьких змагань ДЮФЛ України;
- позитивні результати педагогічного тестування з теоретичної підготовки – Правил гри та методики спостереження арбітражу;

По закінченню календарного року, згідно результатів атестації визначаються Спостерігачі, які будуть в подальшому залучені до Всеукраїнських змагань серед професійних команд Другої ліги ПФЛ. (кількість визначається КА ФФУ).

5. Вимоги цього положення щодо визначення кандидатів на проведення матчів Всеукраїнських змагань з футболу стосовно того, що Спостерігачами можуть бути тільки особи, які мали стаж арбітражу щонайменше 10 років, набувають чинності з весняної частини спортивного сезону 2010/2011рр.

Вимоги цього положення в повному обсязі набувають чинності з початку спортивного сезону 2011/2012рр.

6. Організація, контроль та розвиток арбітражу і спостереження арбітражу є виключною прерогативою ФФУ в особі Комітету арбітрів.

**Куратор Комітету арбітрів ФФУ
П'єрлуїджі Колліна**

**Голова Комітету арбітрів ФФУ
В.В.Шевченко**

